

Videnskabelige Meddelelser

fra

A. J. A. J.

den naturhistoriske Forening i Kjöbenhavn,

for

Aarene 1849 og 1850.

Udgivne af Selskabets Bestyrelse.

Sm
Kjöbenhavn.

Trykt hos Kgl. Hofbogtrykker Bianco Luno.

Videnskabelige Meddelelser

fra

den naturhistoriske Forening i Kjöbenhavn.

1849.

Udgivne af Selskabets Bestyrelse.

Nr. 1-2.

Medens den naturhistoriske Forening oprindelig kun havde stille sig det Formaal ved almenfattelige Forelæsninger at udbrede naturhistoriske Kundskaber iblandt en større Kreds, havde dog allerede for længere Tid siden et mindre Antal af Selskabets Medlemmer forenet sig for i særegne Möder i dettes Locale at meddele og dröfte videnskabelige Emner. I disse Sammenkomster, hvortil iövrigt Adgangen stod aaben for ethvert af Foreningens Medlemmer, ere mange forskjellige Meddelelser og Undersögelser blevene forelagte, og ikke saa af de for det større Selskab holdte Forelæsninger have mere eller mindre umiddelbart deres Udspring fra dem. I Fölelsen af den Betydning, som de saaledes kunne have og have haft for Selskabets Formaal, vare derfor disse videnskabelige Möder ligesom blevene anerkjendte som en Del af Foreningens Virksomhed, for hvilken der regelmæssigen er aflagt denne Regnskab.

Meddelelsernes Mængde har i de forskjellige Aaringer været meget forskjellig, og i Forhold dertil har Livet i Möderne været større eller mindre; men oftere, og navnlig efter at der i de seneste Aar havde vist sig en stadigere Interesse for disse Sammenkomster, er der fra flere Sider yttret det Önske, at de der meddelte Iagttagelser og Undersögelser, som ikke blot tjente til Medlemmernes gjensidige Belæring, men som antoges at indeholde noget Nyt og Tjenligt for Videnskaben, maatte ved Trykken bevares for denne og udbredes til Videnskabsdyrkernes større Kreds. Dette troede man bedst at kunne bevirke derved, at Foreningens Bestyrelse besörgede dem periodisk udgivne, og man haabede tillige i en slig Foranstaltning at skabe en Kilde til foröget Virksomhed i de videnskabelige

Möder. Et i denne Retning til Selskabet indgivet Andragende gik dette med Beredvillighed ind paa, og bevilgede de fornødne Pengemidler til at bringe Sagen igang.

I Overensstemmelse hermed ville de i den naturhistoriske Forenings videnskabelige Möder forelagte Meddelelser for Fremtiden udgaae som et eget Tidsskrift, for hvis Udgivelse det paaligger Bestyrelsen at drage Omsorg, og denne har overdraget Redactionen til Undertegnede.

De første Nummere, der indeholde Meddelelserne fra Vinterhalvaaret 1848—49 udgaae samlede; men for Fremtiden ville de enkelte Nummere udkomme arkvis, saavidt muligt umiddelbart efterat Meddelelserne ere Selskabet forelagte. De ville blive ombragte til alle Foreningens Medlemmer, og desuden vil et passende Antal Exemplarer blive forbeholdt Boghandelen.

J. Steenstrup. F. Liebmann. J. Reinhardt.

Phyllamphion,

en ny Slægt af Stomatopodernes Orden.

Af **J. Reinhardt.**

Paa Reisen med Corvetten Galathea havde jeg en særdeles gunstig Leilighed til at samle og iagttage de besynderlige Crustaceer, der danne Stomatopod-Familien *Bipeltata*, og overbeviiste mig tilfulde om, at denne Gruppe i de tropiske og navnlig i det indiske og chinesiske Hav ikke blot optræder med en overordentlig Rigdom paa Individier, men tillige med en stor Mangfoldighed af Former, der tildeels ville gjøre Opstillingen af nye Slægter nødvendig.

Jeg skal her meddele en foreløbig Underretning om en af disse nye Typer, der danner et meget interessant Bindeled mel-

lem de to hidtil vidt adskilte Slægter *Phyllosoma* og *Amphion*, og i Bygningen af visse Dele nøie slutter sig til den ene af dem, medens den ligesom laaner Formen af andre Organer fra den anden.

Denne mærkelige Slægt har paa en vis Maade Udseende af en fladtrykt Amphion, hvis Cephalskjold er blevet udpresset til et bredt, papirstyndt Blad; eller med andre Ord: Hovedskjoldet bedækker her ligesom hos Amphionslægten hele Brystskjoldet og skjuler endog Randen af Bagkroppens forreste Ring; men det er som hos Phyllosomerne udbredt til en stor, yderst tynd Plade, og er meget bredere end det ligesaa tynde Brystskjold, hvormed det kun er sammenvoxet et Stykke i Medianlinien.

Hovedskjoldet er paa det nærmeste ligesaa bredt som langt, og har omtrent Form af en Fiirkant med afrundede Hjørner; dets bageste Rand er forsynet med et svagt Udsnit for Bagkroppen, og fra Midten af dens forreste Rand udspringer et kort, skraat opad rettet *Pandehorn*, en Deel, der som bekjendt ikke findes hos Phyllosomerne, og hidtil ogsaa frakjendtes Amphionslægten; men hos denne har jeg dog fundet Spor dertil paa en nye Art fra den nordlige Halvdeel af det stille Hav. Det er fladtrykt, og meget bredt ved Roden; dets Siderande ere i Begyndelsen parallele, men løbe derpaa sammen, og danne en fiin men kort Spidse.

De indre Fölere have samme Form som hos Familiens to ældre Slægter; de bestaae af et treleddet Skaft, hvis Grundled er det længste, og hvis tredie Led bærer tvende jevnsides stillede Vedhæng, af hvilke det ydre er et lancetformigt, randhaaret enkelt Led, det indre en mangleddet Svöbe, som er kjendelig længere end det forrige.

De ydre Fölere ere væsentligt forskellige fra de tilsvarende hos Amphionslægten, men stemme derimod ganske med dem hos "les phyllosomes ordinaires"; de bestaae nemlig af et treleddet Skaft (hvis Grundled dog kun er en ledformig Forlængelse af Hovedskjoldets Rand, og ikke noget virkeligt Led) og af en

mangeleddet Svöbe, der omtrent er dobbelt saa lang som Skaf-tet; det saakaldte Grundled bærer i den överste Ende en stærk Torn paa den udvendige Side; det andet Led er kortere end de andre og mangler ganske Torne; det tredie bærer derimod atter to eller tre smaae Torne i sin överste Ende. Lidt udenfor disse Fölere er Cephalskjoldets Rand forsynet med et lille Indsnit, og en lille haard halvkugleformig Knop sidder lige ved Roden af dem paa Skjoldets Underflade.

Öinene ere pæreformige, og *Öiestilkene*, hvis Udspring skjules af Pandehornet, ere vel kortere end det i Reglen er Tilfældet hos Phyllosomerne, men dog betydelig længere end hos Amphion.

Munden sidder lige under Midten af Hovedskjoldet, og i denne Henseende holder den nye Slægt altsaa ligeledes Middel-veien mellem de tvende ældre. I Munddelenes Form synes den nærmest at stemme med Phyllosomerne, saa vidt jeg har kunnet skjönne uden at foretage nogen virkelig Dissection.

Inden i Cephalskjoldet sees de samme fine Rör eller Kanaler, som ogsaa findes hos begge de andre Slægter, og successive samles til en enkelt Stamme fra hver Side, der indmunder i Digestionskanalen noget bagved Mundaabningen. Som sædvanlig ere disse Kanaler kun lidet kjendelige, saalænge Dyret er fuldkommen livskraftigt; men ved Döden bliver den Vædske, der fylder dem, melket og uklar, og de stikke da skarpt af mod den övrige gjennemsigtige Deel af Skjoldet.

Brystskjoldet danner en oval, yderst tynd Plade af lidt större Længde end Brede, og viser Spoer til Leddeling i syv temmelig tydelige Tverstriber.

Fodparrenes Antal er syv som hos Phyllosomerne, medens at der kun findes sex hos Amphionslægten, men de ere ligesom hos denne alle uden Undtagelse forsynede med et fjerhaaret Vedhæng; hvorimod jeg aldrig har fundet nogen Phyllosoma, hvor dette ikke manglede paa et eller flere Fodpar, det være sig paa det bageste, eller de 2 forreste eller paa alle disse 3 Par. Hvert Been bestaaer af 6 Led, af hvilke Grundledet

paa Undersiden er forsynet med en stærk Torn undtagen paa første Fodpar. Det andet Led*) bærer det ovennævnte Vedhæng, der bestaaer af et enkeltleddet Skaft og en mangeleddet, med to Rader lange böielige Haar besat Svöbe. Det sidste Led er en kun lidet krummet Kloe. Fra 3die Led af ere Föd-
derne besatte med stive Haar eller fine Torne, der navnlig
ere talrige paa næstsidste Led. Det første Fodpar er flere Gange kortere end andet; de övrige frembyde ikke synderlig Forskjel i Störrelse; de tiltage imidlertid lidt i Længde indtil 4de og blive derpaa atter successive kortere.

Bagkroppen er næsten ligesaa lang som Hovedskjoldet, og altsaa vel saa stor som hos Amphionslægten; men hvad Formen af dens enkelte Led angaaer, er den ganske dannet som hos Underslægten "les phyllosomes ordinaires". Den optager hele Mellemrummet mellem det sidste Fodpar, er 3 Gange smallere end Hovedskjoldet, aldeles fladtrykt og aftager kun lidet i Brede bagtil. Den bestaaer af 7 Led, der ikke variere synderligt Længde indbyrdes; kun det sidste er dobbelt saa langt som det foregaaende, har Form af en afstumpet Triangel, og danner en ret kraftig Halefinne i Forbindelse med det næstsidste Leds store Svömmefödder.

De övrige Svömmefödder ere kun smaae, og bestaae som sædvanlig af et Grundled, der bærer tvende jevnside stillede, i Spidsen randhaarede Blade; det indre er paa sin inderste Rand forsynet med et lille, som det synes, indleddet Vedhæng, ligesom hos Slægterne *Alima* og *Erichthus*; det ydre Blad viser derimod ikke som hos disse noget Spor til Gjællerudiment.

---

*) Hvad jeg her ligesom hos Phyllosomerne anseer for Grundleddet, kalder Milne Edwards hos disse: "un prolongement cylindrique du bord de la grande lame thoracique" (hist. d. Crust. II. 474.), og Vedhængen sidder derfor efter hans Mening paa første Led; hos de Arter, jeg i saa Henseende har undersøgt, troer jeg dog med temmelig Sikkerhed at turde sige, at denne "prolongement" er et virkeligt Led,

Denne Crustacee, for hvilken jeg vælger Navnet *Phyllamphion**) *elegans*, har hjemme i det chinesiske Hav, hvor jeg dog kun en Gang har erholdt 3 Exemplarer, som fangedes med Slæbenættet i nogle Miles Afstand fra Öen Luçon et Par Timer efter Solnedgang (d. 11. Juni 1846).

Saa vidt man tør slutte heraf, lader det til, at den er ligesaa lysskye som baade Phyllosomerne og de beslægtede Alima- og Erichthus-Former, der efter min Erfaring i Reglen først kommer op i Vandskorpen, naar Mørket falder paa, saa at man kun meget sjeldent om Dagen finder dem i Slæbenættet.

Det levende Dyr er fuldkommen ligesaa gjennemsigtigt som Phyllosomerne; et svagt blegrødt Skjær er udbredt over hele Legemet, og ved den yderste Ende af Fodleddene, paa Öiestilkene og Fölerne samt endelig paa Bagkroppen findes smaae blodrøde Pletter. Öinene have samme blaae, næsten metallisk glindsende Farve som hos Phyllosomerne. Phosphorescens mærkede jeg intet Spor til. Størrelsen er omtrent 23 Millim.

Dets Bevægelser vare langsomme og træge ligesom Phyllosomernes.

Iagttagelser over en hidtil ukjendt almindelig Udbredning
af

microscopiske Planter i Verdenshavet.

Af Mag. A. S. Örsted.

Naar Naturforskeren forlader sit nordlige Hjem i de tidlige Foraarsmaaneder for at gaae over det store Ocean til fjerne Verdensdele, da vil han gjerne i nogle Uger ved de ustadige,

---

*) Sammensat af *φύλλον*, et Blad, og Amphion.